

vání« předpokládá naopak, že promlouvající probírá s určitého hlediska otázky státního a politického života, že pojednává o jich významu a dosahu, že je vysvětluje a rozebírá jich důležitost a důsledky pro vytváření obecného dobra, a že takto po případě zasahuje do funkcí státního úřadu a politických činitelů. S těchto hledisek nutno tedy posuzovati právní význam projevů obžalovaného. Rozsudek zjišťuje především, že obžalovaný dne 29. října a 5. listopadu 1922 zval přítomné ke schůzi spolku »Bund der deutschen Katholiken«, která se konala 5. listopadu 1922 v Německém domě v B. V těchto projevech nelze — ani když se přihlíží k další rozsudkem ovšem nezjištěné, však veřejnou obžalobou obžalovanému za vinu kladené poznámce, že přijde dobrý řečník z P-a — shledati promlouvání o věcech politického života. Vždyť není v ní vůbec řeči o předmětu, o jakém bude ve schůzi a zejména p—ým řečníkem jednáno. Nelze v nich ani — jak stížnost tomu chce — shledati doporučení určité politické organizace nebo strany, jelikož v projevu nebylo ani zmínky o tom, zda přísluší řečník z P-a některé politické organizaci nebo straně, a které. Co do této části činnosti obžalovaného vyhovuje tedy sprostující výrok úplně zákonu. Pokud se týče dalšího, v rozsudkových důvodech dotčeného a zjištěného výroku obžalovaného (z 5. listopadu 1922), »že thema schůze jest rozluka církve od státu« a že se bude o tom jednati s hlediska náboženského a kulturního« — sluší ovšem připustiti, že otázku »rozluky církve od státu« jest považovati za věc politického života. Vždyť jde v této otázce o úpravu mnohých záležitostí, při nichž mohou se střetnouti zájmy státu a církve namnoze protichůdné; politické strany mají o způsobu spravedlivé i účelné úpravy těchto záležitostí různé názory. Tím, že každá strana usiluje shora již vyličeným způsobem o to, by úprava v zákonech a ve veřejné správě dala se dle požadavků, z jejího názoru vyplývajících, stává se otázka věcí politického života. Právem však neshledává rozsudek ve výroci obžalovaného »promlouvání« ve smyslu Šu 303 tr. zák. Dle těchto výroků upozornil sice obžalovaný při svém pozvání na schůzi, že se na ní bude jednati o otázce rozluky církve od státu s hlediska náboženského a kulturního, sám však tím otázky té ani nerozebíral, ani nezaujal k ní určitého stanoviska, ani se s přítomnými o ní neradil. I v tomto případě jde o pouhé pozvání ke schůzi za současného udání jejího předmětu, pokud se týče pořadu, nikoli však o »promlouvání« o věcech politického života. Proto ani v tomto případě nelze z nedostatku zákonné náležitosti v uvedených projevech spatřovati skutkovou podstatu přečinu Šu 303 tr. zák.

Čís. 1433.

Zákon na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Ve výzvě, by do služby nebyli přijímáni zaměstnanci určité národnosti, jest spatřovati skutkovou podstatu přečinu podle Šu 14 (2) zák. na ochr. rep.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1924, Kr II 311/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu ve Znojmě ze dne 14. května 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle Šu 14 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Důvody:

Rozsudek zjišťuje, že stěžovatel vyzval ve schůzi svazu německých zaměstnanců obchodních a průmyslových přítomné, by ho o každém uvolněném místě vyrozuměli, by zaměstnanci, jsoucí bez místa, mohli obdržeti práci, a že ve své řeči pronesl také, že jest nutno apelovati na zaměstnavatele, by českých zaměstnanců nepřijímali. Uvěřiv obhajobě stěžovatelově, zjišťuje rozsudek dále, že chtěl stěžovatel oněmi slovy toliko říci, by uprázdněná místa byla vyhrazena v první řadě Němcům a pak teprve Čechům, shledává však i při tomto výkladu stěžovatelovy řeči v onom vybízení popuzování k nepřátelským činům proti českým obchodním a průmyslovým zaměstnancům pro jejich národnost a uznává stěžovatele vinným přečinem dle Šu 14 čís. 2 zákona na ochranu republiky. Zmateční stížnost uplatňuje toliko zmatek čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř., nedokazuje však právní mylnost názorů, jimiž se nalézací soud řídil při právním rozboru zjištěného projevu a zjištěného jeho smyslu, nýbrž dovozuje, že nebylo úmyslem stěžovatele, by české kolegy pro jejich národnost poškozoval, pokud se týče dával před nimi přednost zaměstnancům německým, nýbrž že bylo účelem stěžovatelových vývodů, dostat na uprázdněná místa členy spolku, jehož jednatelem stěžovatel jest. Než těmito vývody opouští stížnost základnu, pro zrušovací soud výhradně závaznou, totiž skutková zjištění nalézacího soudu, jenž po stránce subjektivní — přistoupiv ku výkladu slov, jímž se stěžovatel hájil — zřejmě zjišťuje, že stěžovatel »chtěl toliko říci«, že tedy úmysl jeho nesl se k tomu, »by uprázdněná místa byla vyhrazena v první řadě Němcům a pak teprve Čechům, t. j. by bylo při zadávání uprázdněných míst nadržováno německým zaměstnancům na úkor zaměstnanců českých. Stížnost neprovádí tedy dovolávaného hmotněprávního zmatku po zákonu a sluší ji pokládati za vůbec neprovedenou, jelikož její vývody nedolichují ani věcně jiného ze zmatků Šu 281 tr. ř., obzvláště nepoukazují k některé z vad čís. 5, nýbrž snaží se onen výrok, jenž jest zjištěním skutkovým, vyvrátiti různými protiúvahami, brojíc takto nepřipustně proti výsledku volného přesvědčení, k němuž dospěl nalézací soud v mezích Šu 258 tr. ř. způsobem formálně bezvadným. Okolnosti, stížností zdůrazňované, nebrání ostatně závěru nalézacího soudu. Ohledně skutečnosti, že je stěžovatel předsedou spolku německých zaměstnanců obchodních a průmyslových (jednatelem oddělení tohoto spolku ku sprostředkování míst), podotýká již nalézací soud případně, čeho třeba. Nadržování členům tohoto spolku oproti kolegům, již nejsou členy spolku, nelze klásti na roveň nadržování německým zaměstnancům na úkor českých, jelikož toto nevyvěrá jak ono z národnostní nevraživosti a nedbalo by vůbec toho, zda je zaměstnanec, nepříslušející ke spolku, národnosti té či oné. Pro závěr, o který jde,

jest bezvýznamno, že stěžovatel snad nebyl intelektuelním původcem svých projevů, nýbrž pronesl své vývody pod vlivem jinakým. Podvolil-li se stěžovatel nátlaku, z jiné strany naň učiněnému, ačkoliv si byl vědom smyslu a dosahu projevů jím z cizího návodu učiněných, nesl se jeho úmysl třeba ne z vlastního podnětu, tož přece z cizího popudu k účelu, na nějž projevy jeho poukazují.

Čís. 1434.

Nejde o udání z vymyšleného zločinu, vztahovalo-li se na krádež věci, náležejících vlastníkovi manželce udaného, třeba byly v moci osoby třetí, ve společné domácnosti s udaným nežijící.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1924, Kr I 19/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hoře Kutné ze dne 16. prosince 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem utržení na cti dle Šu 209 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Odůvodněna jest zmateční stížnost, pokud označuje odsuzující výrok dle Šu 209 tr. zák. za právně pochybený, poněvadž nelze mluvit o obviňování H-y z vymyšleného zločinu, kdyžť ho udal z krádeže hodinek, náležejících vlastnický jeho (H-ově) manželce. Neboť za těchto, soudem nalézacím zjištěných okolností, přišlo by v úvahu pouhé udání z přestupku dle Šu 463, 189 tr. zák. a nikoli ze zločinu krádeže, byly-li zde i jinak podmínky těchto §§ů — spolužití ve společné domácnosti —, kterou otázkou se soud nalézací nezabýval. Chránit ustanovení Šu 463 (189) tr. zák. poměr pachatele k vlastníku odcizeného předmětu, nikoli k jeho držiteli; ustanovení Šu 463 (189) tr. zák. vztahuje se i na případy, kdy předmět osobě blízké vlastnický náležející odcizen byl z držby osoby cizí, ve společné domácnosti nežijící a k pachateli v poměru Šu 463 (189) tr. zák. nestojící. Vzhledem k vlastnictví věci lze i tu pouze mluvit o krádeži mezi manželi, rodiči, po případě dalšími osobami tohoto druhu (viz vid. sb. 4195). Shledal-li tedy nalézací soud udání Václava H-y z vymyšleného zločinu krádeže v tom, že z držení obviněného odcizil hodinky své manželky, jest výrok ten právně pochybeným, ježto šlo by jen o udání z přestupku, pakliže Václav H-a žil se svou manželkou ve společné domácnosti, což soud nalézací alespoň nevyloučil. Že by ostatně již okolnost, rozsudkem zjištěná, že Václav H-a hodinky jménem své manželky k obviněnému sám do správký dal, byla musila vésti nalézací soud i ke zkoumání, zda šlo vůbec o udání H-ovo z krádeže (odcizení »pro svůj užitek«), budiž jen mimochodem podotčeno, právě tak, jako že bude soudu zkoumat, zda neudal stěžovatel H-u u četnictva snad z jiného zločinu, jak rozsudek sám naznačuje — kdyby zjištění udání pro zločin krádeže stalo se na základě